

การศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังและการปฏิบัติจริงของ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชา สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข/ สังคมศาสตร์และ สุขภาพต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์

A Comparative Study of Expected and Actual Performance of Graduate Students in Master of Arts Program in Medical and Health Social Sciences Program/ Social Sciences and Health Program in Achieving Their Thesis

เบญจมาส เจริญสุขพลอยผล¹ และ รุ่งอรุณ สิงคลีประภา²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความคาดหวังและระดับการปฏิบัติจริงของนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข/ สังคมศาสตร์และสุขภาพ ต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ จำแนกตามเงื่อนไขของระบบสนับสนุน เงื่อนไขเชิงพฤติกรรม และเงื่อนไขของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข/ สังคมศาสตร์และสุขภาพ (ภาคปกติและภาคพิเศษ) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2551 - 2555 ที่มาเข้าร่วมโครงการสัมมนาความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ประจำปีภาคต้น ปีการศึกษา 2556 รวม 56 คน โดยใช้แบบสอบถามแบบตัดขวาง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีและค่าเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังและการปฏิบัติจริงของนักศึกษาต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ จำแนกตามเงื่อนไขของระบบสนับสนุน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคาดหวังสูงกว่าระดับการปฏิบัติจริงใน 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร และด้านสิ่งสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์

¹ นักวิชาการศึกษา ภาควิชาสังคมและสุขภาพ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โทร. 087-0279244

E-mail : benjamas.cho@mahidol.ac.th

² นักวิชาการศึกษาชำนาญการ ภาควิชาสังคมและสุขภาพคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โทร. 098-2588690

E-mail : rungarun.sin@mahidol.ac.th

2. ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังและการปฏิบัติจริงของนักศึกษาต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ จำแนกตามเงื่อนไขเชิงพฤติกรรม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 4 ด้าน คือ ด้านการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ด้านการส่งงานตามระยะเวลาที่กำหนด ด้านการค้นคว้าและสืบค้นข้อมูล และด้านความต่อเนื่องในการทำวิทยานิพนธ์และการบริหารเวลา

3. ในด้านเงื่อนไขของนักศึกษาที่ส่งผลต่อความแตกต่างของระดับความคาดหวังและระดับการปฏิบัติจริงของนักศึกษาต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ในด้านระบบสนับสนุน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการลงทะเบียนวิชาวิทยานิพนธ์ในปีที่ต่างกัน มีระดับความคาดหวังและระดับการปฏิบัติจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีระดับการปฏิบัติจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับด้านพฤติกรรมของนักศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเพศและการลงทะเบียนวิชาวิทยานิพนธ์ในปีที่ต่างกัน มีระดับความคาดหวังและระดับการปฏิบัติจริงต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มตัวอย่างที่เข้าศึกษาในปีการศึกษาที่ต่างกัน มีระดับการปฏิบัติจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ เงื่อนไขของระบบสนับสนุน เงื่อนไขเชิงพฤติกรรม เงื่อนไขของนักศึกษา ความคาดหวังและการปฏิบัติจริง

Abstract

This research was to study the levels of expected and actual performance of the graduate students for their thesis achievement, in terms of supportive system conditions, behavioral conditions and graduate student conditions. Samples were 56 graduate students in Master of Arts Program in Medical and Health Social Sciences Program/ Social Sciences and Health Program (day program and special program) of the academic year 2008-2013. A cross sectional questionnaire was implemented and statistics used for data analysis were frequency, percentage, means, standard deviation, t-test and F-test.

The research results were as follows :

1. The comparative results between the expected and the actual performance of graduate students in achieving their thesis were statistically different at the .05 level. The students had higher expected performance than the actual one in two aspects: curriculum management and educational facilities that support their thesis achievement.

2.Regarding behavioral conditions, the results also showed differences between the expected and the actual performance of graduate students in achieving their thesis with statistical significance at the .05 level, in four aspects: thesis advisors, submission of final paper by the deadline, documenting tasks, and constant work on thesis & time management.

3.As for graduate student conditions in achieving their thesis and in terms of supportive system, the results revealed statistical difference of students' expected and actual performance between samples who registered for thesis in different academic years at the .05 level. Samples with different sex and monthly income had different levels of their actual performance by statistical significance at .05. Regarding students' behavior, samples with different sex and registered for the thesis in different academic years also showed statistical difference between expected and actual performance at the .05 level. The actual performance of the samples who enrolled in the programs in different academic years was also statistical different at the level of .05.

Keywords : Thesis Achievement, Supportive System Conditions, Behavioral Conditions, Graduate Student Conditions, Expected and Actual Performance

บทนำ

ความสำเร็จของการจัดทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษานับได้ว่าเป็นความสำเร็จ
ในฐานะที่เป็นกลไกในกระบวนการผลิตผู้มีความรู้ความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพเฉพาะด้าน ซึ่งจะเป็น
ผู้นำทางปัญญา ผู้สานต่อ และผู้สร้างสรรค์องค์ความรู้ที่เป็นนวัตกรรมต่อไป (ชนิตา รัชทรัพย์เมือง และ สมหวัง
พิริยานุวัฒน์, 2549: 15) โดยการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาได้ให้ความสำคัญสูงสุดกับการเตรียมนิสิต
นักศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยปัญญาโดยใช้กระบวนการวิจัย หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาทุกหลักสูตร
ไม่ว่าจะเป็นระดับมหาบัณฑิตหรือระดับดุษฎีบัณฑิต จึงมีข้อกำหนดให้นิสิตนักศึกษาต้องทำการวิจัยที่แสดงถึง
ความคิดริเริ่มโดยอาจทำในรูปวิทยานิพนธ์ หรือโครงการวิจัยขนาดเล็ก ด้วยเหตุนี้ ความสำเร็จของการจัดการ
ศึกษาระดับบัณฑิตศึกษานอกจากจะวัดจากตัวมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตแล้ว ยังต้องวัดจากคุณภาพและ
ความเป็นเลิศทางวิชาการของวิทยานิพนธ์ หรือรายงาน/ โครงการวิจัยที่นิสิตนักศึกษาได้จัดทำตามข้อกำหนด
ของหลักสูตรด้วย (สุวิมล ว่องวานิช และ นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2546: 3)

ปัญหาเกี่ยวกับความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะในระบบการศึกษา
ของไทย ผู้เรียนคุ้นเคยกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่มีครูเป็นผู้ป้อนให้ เมื่อก้าวเข้าสู่ระดับหลังปริญญาตรี
การเรียนการสอนในชั้นเรียนยังคงมีอยู่เป็นส่วนใหญ่ แต่นักศึกษาจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากขึ้น เมื่อ
ความถนัดในการค้นคว้าและการเรียนรู้ด้วยตนเองมีน้อย ปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญ
ในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจึงมีมาก สังเกตว่าทุกคนสามารถผ่านทุกรายวิชาไปได้ แต่หลายคนไม่สำเร็จ
การศึกษาเพราะไม่ได้ทำวิทยานิพนธ์ หรือทำไม่เสร็จก็หมดอายุความในการเรียน นับว่าเป็นการสูญเสียที่ยิ่งใหญ่
สูญเสียทั้งเงินทอง ทั้งความเชื่อมั่นในตนเอง (มาณี ไชยธีรานุวัฒน์ศิริ, 2541: บทนำ) ประกอบกับผู้เข้าศึกษาในระดับ
บัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ ส่วนหนึ่งต้องรับผิดชอบครอบครัว ทำให้มีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบ
เพิ่มขึ้น ยิ่งในกรณีที่ผู้เรียนต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายภายในครอบครัวด้วยแล้ว จึงต้องทำงานควบคู่ไปกับการเรียนด้วย
ซึ่งทำให้เวลาที่ใช้ในการเรียนไม่เต็มที่เท่าที่ควร ผลที่ตามมาคือระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนจนสำเร็จการศึกษา
ยาวนานกว่านักศึกษากลุ่มที่มีภาระรับผิดชอบน้อยกว่า

จากการติดตามข้อมูลสถิติของนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์การแพทย์
และสาธารณสุข/ สังคมศาสตร์และสุขภาพ (ภาคปกติและภาคพิเศษ) ภาควิชาสังคมและสุขภาพ คณะสังคมศาสตร์
และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่าผู้สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับ
จำนวนผู้ที่เข้าศึกษา และพบว่าตามการจัดแบ่งกลุ่มของนักศึกษาเป็นกลุ่มผู้สำเร็จการศึกษา กลุ่มผู้ที่กำลังอยู่ในชั้นดำเนินการ
ทำวิทยานิพนธ์ และกลุ่มผู้ที่ยังไม่ได้รับการอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์นั้น มีผู้ที่อยู่ในขั้นตอนของการดำเนินการทำ
วิทยานิพนธ์ซึ่งยังไม่สำเร็จการศึกษาเป็นจำนวนมาก ซึ่งนับว่าเป็นความสูญเสียทางการศึกษาที่สำคัญ อีกทั้งการที่
นักศึกษาใช้เวลาในการศึกษาเกินกว่าระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดยังก่อให้เกิดผลกระทบหลายประการ อาทิเช่น เกิด
ปัญหาการขาดแคลนอาจารย์ที่ปรึกษา เนื่องจากนักศึกษาในความดูแลยังไม่สำเร็จการศึกษา หรืออาจประสบปัญหา
ด้านคุณภาพในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา กล่าวคือ นักศึกษาบางคนทิ้งการทำวิทยานิพนธ์ไปเป็นเวลานาน

เมื่อใกล้ครบกำหนดแผนสภาพการศึกษาที่มาขอขยายเวลาเพื่อทำวิทยานิพนธ์ต่อ ซึ่งอาจเป็นช่วงระยะเวลาเพียง 1 ภาคการศึกษา ทำให้คุณภาพของวิทยานิพนธ์ด้อยลงไป ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาของหลักสูตรทั้งสิ้น

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของภาควิชาสังคมและสุขภาพ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จึงมีความสนใจที่จะศึกษาระดับความคาดหวังและระดับการปฏิบัติจริงของนักศึกษาต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์อย่างจริงจัง เพื่อค้นหาสาเหตุว่ามีเงื่อนไขหรือปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา และส่งผลให้นักศึกษาใช้เวลาที่แตกต่างกันในการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการดำเนินงานของหลักสูตร เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถทำวิทยานิพนธ์ได้เสร็จสมบูรณ์ตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังและระดับการปฏิบัติจริงของนักศึกษาลัทธิศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข/ สังคมศาสตร์และสุขภาพ ต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคาดหวังและระดับการปฏิบัติจริงของนักศึกษาลัทธิศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข/ สังคมศาสตร์และสุขภาพ ต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ จำแนกตามเงื่อนไขของระบบสนับสนุน เงื่อนไขเชิงพฤติกรรม และเงื่อนไขของนักศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นนักศึกษาลัทธิศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข/ สังคมศาสตร์และสุขภาพ (ภาคปกติและภาคพิเศษ) ที่ศึกษารายวิชาต่างๆ ควบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนด และได้ลงทะเบียนวิทยานิพนธ์แล้ว ตั้งแต่ปีการศึกษา 2551 - 2555 รวม 65 คน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาลัทธิศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข/ สังคมศาสตร์และสุขภาพ (ภาคปกติและภาคพิเศษ) ที่ศึกษารายวิชาต่างๆ ควบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนด และได้ลงทะเบียนวิทยานิพนธ์แล้ว ตั้งแต่ปีการศึกษา 2551 - 2555 ที่มาเข้าร่วมโครงการสัมมนาความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ประจำปีภาคต้น ปีการศึกษา 2556 รวม 56 คน

2.ขอบเขตของการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

2.1.1 เงื่อนไขของระบบสนับสนุน ได้แก่ การบริหารจัดการของหลักสูตร บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ การสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง และสิ่งสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์

2.1.2 เงื่อนไขเชิงพฤติกรรม ได้แก่ ความสัมพันธ์กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ การเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ การส่งงานตามระยะเวลาที่กำหนด การค้นคว้าและการสืบค้นข้อมูล และความต่อเนื่องในการทำวิทยานิพนธ์และการบริหารเวลา

2.1.3 เงื่อนไขของนักศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สุขภาพระหว่างเรียน ภาวะรับผิดชอบในครอบครัว อาชีพ ภารกิจขณะทำวิทยานิพนธ์ การเดินทางมายังสถานศึกษา ปีการศึกษาที่เข้าศึกษา การลงทะเบียนวิชาวิทยานิพนธ์ และผลการเรียนเฉลี่ยสะสม (GPA)

2.2 ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

2.2.1 ความคาดหวังของนักศึกษาต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์

2.2.2 การปฏิบัติจริงของนักศึกษาต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์

3.แผนงานและระยะเวลาทำการวิจัย

3.1 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในเดือนตุลาคม 2556

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลและเขียนรายงานการวิจัย โดยอยู่ในความดูแลของที่ปรึกษา ในระหว่างเดือน ตุลาคม 2556 - มีนาคม 2557

นิยามคำศัพท์เฉพาะ

1.นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข/ สังคมศาสตร์และสุขภาพ (ภาคปกติและภาคพิเศษ) ที่ศึกษารายวิชาต่างๆ ครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนด และได้ลงทะเบียนวิทยานิพนธ์แล้ว ตั้งแต่ปีการศึกษา 2551 - 2555

2.ความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ หมายถึง การที่นักศึกษาสามารถทำวิทยานิพนธ์ได้สำเร็จตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด คือ 2 ปี หรือ 4 ภาคการศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่การเสนอชื่อเรื่องและคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ การเตรียมเสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์ การสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์ การดำเนินการเรื่องจริยธรรมการวิจัยในคน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงานผลการศึกษา การสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ การตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์ จนกระทั่งนักศึกษาส่งวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติสำเร็จการศึกษา

3.การบริหารจัดการของหลักสูตร หมายถึง โครงสร้างหลักสูตร แผนการศึกษา แนวทางในการจัดการเรียนการสอน การติดตามความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ และการให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับในการจัดทำวิทยานิพนธ์

4.บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หมายถึง ภาระหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการให้คำแนะนำและเป็นพี่ที่ปรึกษาแก่นักศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาทางทฤษฎี แนวคิด วิธีการศึกษาวิจัย การเขียน วิทยานิพนธ์และการใช้ภาษา แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและป้องกันมิให้เกิดการทุจริตในการทำวิทยานิพนธ์ ติดตาม การทำวิจัยให้เป็นไปตามแผนงาน และประเมินผลการทำวิทยานิพนธ์ทุกภาคการศึกษา เพื่อช่วยให้นักศึกษาได้ พัฒนาทักษะกระบวนการทางปัญญา และสามารถทำวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพมาตรฐานได้เสร็จสมบูรณ์ภายใน ระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

5.การสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง หมายถึง การได้รับการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้างในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) การสนับสนุนด้านอารมณ์ คือ การได้รับความรัก ความเอาใจใส่ ความเห็นอกเห็นใจ ความชื่นชม การนับถือ และการยอมรับเป็นส่วนหนึ่งของสังคม 2) การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร คือ การได้รับข้อมูลข่าวสารต่างๆ คำ แนะนำ คำปรึกษาและข้อมูลป้อนกลับที่เป็นประโยชน์ 3) การสนับสนุนด้านทรัพยากร คือ การได้รับความช่วยเหลือด้านร่างกาย วัสดุอุปกรณ์ สิ่งของ และเงิน 4) การสนับสนุนด้านคุณค่า คือ การได้รับการยกย่องและให้การ เสริมแรงทางบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถของบุคคล

6.สิ่งสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ หมายถึง สภาพความพร้อมด้านอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่างๆ ที่จัดให้กับนักศึกษา เช่น จำนวนเอกสารและตำรา ความทันสมัยของเอกสารและตำรา และความสะดวกรวดเร็วในการสืบค้นข้อมูลจากห้องสมุด

7.ความสัมพันธ์กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ที่ ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ จนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์

8.การเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หมายถึง การที่นักศึกษานัดเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ เพื่อปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์หรือปัญหาอื่นๆ

9.การส่งงานตามระยะเวลาที่กำหนด หมายถึง การที่นักศึกษาปรับแก้และส่งวิทยานิพนธ์ให้อาจารย์ที่ ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบตามกำหนดเวลาที่ได้ตกลงกันไว้

10.การค้นคว้าและการสืบค้นข้อมูล หมายถึง การค้นหาข้อมูลจากเอกสารตำราหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ระบบฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ของห้องสมุด ฐานข้อมูลออนไลน์ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์

11.ความต่อเนื่องในการทำวิทยานิพนธ์และการบริหารเวลา หมายถึง ความกระตือรือร้น อุทิศเวลาใน การอ่านทบทวนวรรณกรรมและทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งการจัดสรรเวลาระหว่างงานประจำกับการทำวิทยานิพนธ์ อย่างเหมาะสมของนักศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคาดหวัง และระดับการปฏิบัติจริงของนักศึกษาต่อเงื่อนไขของระบบสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคาดหวังและระดับการปฏิบัติจริงของนักศึกษาต่อเงื่อนไขเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ และแบบสอบถามเกี่ยวกับเงื่อนไขของนักศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สุขภาพระหว่างเรียน ภาระรับผิดชอบในครอบครัว อาชีพ ภารกิจขณะทำวิทยานิพนธ์ ระยะเวลาในการเดินทาง จากที่พักอาศัยมายังสถานศึกษา ปีการศึกษาที่เข้าศึกษา การลงทะเบียนนิสิตวิทยานิพนธ์ และผลการเรียนเฉลี่ยสะสม (GPA)

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือทำโดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ (Operational Definition) จากนั้นนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปหาความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ (Content Validity) โดยการให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาลงความเห็นและให้คะแนน แล้วจึงนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปหาค่าอำนาจจำแนก โดยนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาที่มีสภาพใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นหาค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือ (Discrimination) โดยใช้วิธีหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item-total Correlation) ได้แบบสอบถามที่มีค่า Item-total Correlation อยู่ระหว่าง .220-.813 ต่อมาหาความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .962

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ก่อนนำไปดำเนินการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Sciences for Windows)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Sciences for Windows)

2. ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ในการวิเคราะห์เกี่ยวกับตัวแปรที่เป็นเงื่อนไขของนักศึกษา

3. ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการวิเคราะห์ระดับความคาดหวังและระดับการปฏิบัติจริงของนักศึกษาต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ เป็นรายชื่อและรายด้าน

4. ใช้สถิติทดสอบ t-test และ F-test ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคาดหวังและระดับการปฏิบัติจริงของนักศึกษาต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์

ผลการวิจัย

1. ระดับความคาดหวังและระดับการปฏิบัติจริงของนักศึกษาต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ในภาพรวมพบว่า ด้านเงื่อนไขของระบบสนับสนุน กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคาดหวังและระดับการปฏิบัติจริงต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 และ 3.86 ตามลำดับ สำหรับด้านเงื่อนไขเชิงพฤติกรรม กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคาดหวังและระดับการปฏิบัติจริงต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 และ 3.82 ตามลำดับ ซึ่งให้เห็นว่าระดับความคาดหวังต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ในด้านเงื่อนไขเชิงพฤติกรรมสูงกว่าด้านเงื่อนไขของระบบสนับสนุน แต่ระดับการปฏิบัติจริงมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า

2. ระดับความคาดหวังและระดับการปฏิบัติจริงของนักศึกษาต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านเงื่อนไขของระบบสนับสนุน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เงื่อนไขด้านบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยนักศึกษามีระดับความคาดหวังและระดับการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.42 เท่ากัน ในขณะที่เงื่อนไขด้านสิ่งสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยนักศึกษามีค่าเฉลี่ยของระดับความคาดหวังอยู่ในระดับมาก คือ 3.88 แต่มีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง คือ 3.26

3. ระดับความคาดหวังและระดับการปฏิบัติจริงของนักศึกษาต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านเงื่อนไขเชิงพฤติกรรม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เงื่อนไขด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยนักศึกษามีระดับความคาดหวังและระดับการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.44 และ 4.35 ตามลำดับ ในขณะที่เงื่อนไขด้านความต่อเนื่องในการทำวิทยานิพนธ์และการบริหารเวลา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยนักศึกษามีค่าเฉลี่ยของระดับความคาดหวังอยู่ในระดับมาก คือ 4.13 แต่มีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง คือ 3.38

4. การเปรียบเทียบระดับความคาดหวังและระดับการปฏิบัติจริงของนักศึกษาต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ จำแนกตามเงื่อนไขของระบบสนับสนุน โดยภาพรวมนักศึกษามีระดับความคาดหวังและระดับการปฏิบัติจริงต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ จำแนกตามเงื่อนไขของระบบสนับสนุน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีระดับความคาดหวังสูงกว่าระดับการปฏิบัติจริงใน 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร (ค่าเฉลี่ย 3.90 และ 3.66 ตามลำดับ) และด้านสิ่งสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ (ค่าเฉลี่ย 3.88 และ 3.26 ตามลำดับ)

5.การเปรียบเทียบระดับความคาดหวังและระดับการปฏิบัติจริงของนักศึกษาต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ จำแนกตามเงื่อนไขเชิงพฤติกรรม โดยภาพรวมนักศึกษามีระดับความคาดหวังและระดับปฏิบัติการจริงต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ จำแนกตามเงื่อนไขเชิงพฤติกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีระดับความคาดหวังสูงกว่าระดับการปฏิบัติจริงใน 4 ด้าน คือ ด้านการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (ค่าเฉลี่ย 4.40 และ 4.25 ตามลำดับ) ด้านการส่งงานตามระยะเวลาที่กำหนด (ค่าเฉลี่ย 4.13 และ 3.72 ตามลำดับ) ด้านการค้นคว้าและสืบค้นข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 3.89 และ 3.60ตามลำดับ) และด้านความต่อเนื่องในการทำวิทยานิพนธ์และการบริหารเวลา (ค่าเฉลี่ย 4.13 และ 3.38 ตามลำดับ)

6.การเปรียบเทียบระดับความคาดหวังและระดับการปฏิบัติจริงของนักศึกษาต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านระบบสนับสนุน จำแนกตามเงื่อนไขของนักศึกษา พบความแตกต่างใน 3 ปัจจัย ดังนี้

6.1 นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน โดยภาพรวมมีระดับความคาดหวังต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านระบบสนับสนุนไม่แตกต่างกัน แต่มีระดับการปฏิบัติจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร และด้านสิ่งสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์

6.2 นักศึกษาที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน โดยภาพรวมมีระดับความคาดหวังต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านระบบสนับสนุนไม่แตกต่างกัน แต่มีระดับการปฏิบัติจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร และด้านการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง

6.3 นักศึกษาที่มีการลงทะเบียนวิชาวิทยานิพนธ์ต่างกัน โดยภาพรวมมีระดับความคาดหวังต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านระบบสนับสนุน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 2 ด้าน คือ ด้านบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และด้านการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง สำหรับระดับการปฏิบัติจริงต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านระบบสนับสนุนพบว่ามีเพียงด้านบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เท่านั้นที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.การเปรียบเทียบระดับความคาดหวังและระดับการปฏิบัติจริงของนักศึกษาต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านพฤติกรรมของนักศึกษา จำแนกตามเงื่อนไขของนักศึกษา พบความแตกต่างใน 3 ปัจจัย ดังนี้

7.1 นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน โดยภาพรวมมีระดับความคาดหวังต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านพฤติกรรมของนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 2 ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และด้านความต่อเนื่องในการทำวิทยานิพนธ์และการบริหารเวลา สำหรับระดับการปฏิบัติจริงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 2 ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และด้านการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

7.2 นักศึกษาที่เข้าศึกษาในปีการศึกษาที่ต่างกัน โดยภาพรวมมีระดับความคาดหวังต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านพฤติกรรมของนักศึกษา ไม่แตกต่างกัน แต่มีระดับการปฏิบัติจริงแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 3 ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ด้านการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และด้านความต่อเนื่องในการทำวิทยานิพนธ์และการบริหารเวลา

7.3 นักศึกษาที่มีการลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ต่างกัน โดยภาพรวมมีระดับความคาดหวังต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านพฤติกรรมของนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 3 ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ด้านการค้นคว้าและการสืบค้นข้อมูล และด้านความต่อเนื่องในการทำวิทยานิพนธ์และการบริหารเวลา สำหรับระดับการปฏิบัติจริงต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านระบบสนับสนุน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 4 ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ด้านการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ด้านการค้นคว้าและการสืบค้นข้อมูล และด้านความต่อเนื่องในการทำวิทยานิพนธ์และการบริหารเวลา

การอภิปรายผล

ข้อที่ 1 นักศึกษามีระดับความคาดหวังต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์สูงกว่าระดับการปฏิบัติจริง ทั้งในด้านเงื่อนไขของระบบสนับสนุนและด้านเงื่อนไขเชิงพฤติกรรม ทั้งนี้ระดับความคาดหวังต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ด้านเงื่อนไขเชิงพฤติกรรมสูงกว่าเงื่อนไขของระบบสนับสนุน แต่ระดับการปฏิบัติจริงมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า ข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นว่า นักศึกษามีความคาดหวังต่อพฤติกรรมของนักศึกษา กับความสัมพันธ์กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ การเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ การส่งงานตามระยะเวลาที่กำหนด การค้นคว้า และการสืบค้นข้อมูล และความต่อเนื่องในการทำวิทยานิพนธ์และการบริหารเวลา เพื่อให้เป็นเงื่อนไขต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ สูงกว่าเงื่อนไขของระบบสนับสนุน อันหมายถึง การบริหารจัดการของหลักสูตร บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ การสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง และสิ่งสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ แต่ในทางปฏิบัติพบว่าเงื่อนไขเชิงพฤติกรรมดังกล่าว มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำกว่าเงื่อนไขของระบบสนับสนุน

ข้อที่ 2 นักศึกษามีระดับความคาดหวังต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์สูงกว่าระดับการปฏิบัติจริง จำแนกตามเงื่อนไขของระบบสนับสนุนใน 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร และด้านสิ่งสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า นักศึกษามีความคาดหวังเป็นอย่างมากว่า รายวิชาในหลักสูตรจะมีส่วนช่วยให้พวกเขาทำวิทยานิพนธ์ได้สำเร็จตามกำหนดเวลา และคาดหวังว่าห้องสมุดจะมีเอกสารและตำราในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ทำวิทยานิพนธ์อย่างเพียงพอ สอดคล้องกับผลงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาจากหลายสถาบัน เช่น สมจิตร แก้วมณี (2551: 135) ที่ได้ศึกษาปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อปัญหาการทำวิทยานิพนธ์ในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน และด้านการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับปานกลาง รวมทั้ง กัญรัตน์ กล้าอาจ (2552: 82-86) ที่ได้ศึกษาแนวทางการเร่งรัดการสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่าองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้ให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

สำเร็จการศึกษาและไม่สำเร็จการศึกษาตามที่หลักสูตรกำหนด ได้แก่ การให้บริการของห้องสมุด/ สื่อการสอน หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา และการเรียนการสอน สำหรับณัฐ จงอารี (2543: 108-114) ที่ได้ศึกษาแนวทางการเร่งรัดการสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่าองค์ประกอบส่วนหนึ่งที่ทำให้ให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรและสำเร็จการศึกษาล่าช้ากว่าที่หลักสูตรกำหนด คือ บริการแหล่งข้อมูลห้องสมุดมีเอกสาร หนังสือ ตำรา และคอมพิวเตอร์น้อยมาก และไม่ทันสมัย

ข้อที่ 3 นักศึกษามีระดับความคาดหวังต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์สูงกว่าระดับการปฏิบัติจริงทั้ง 4 ด้านเมื่อจำแนกตามเงื่อนไขเชิงพฤติกรรม คือ ด้านการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ด้านการส่งงานตามระยะเวลาที่กำหนด ด้านการค้นคว้าและสืบค้นข้อมูล และด้านความต่อเนื่องในการทำวิทยานิพนธ์และการบริหารเวลา ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่านักศึกษาคาดหวังว่าจะเข้าพบและรายงานความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อย่างสม่ำเสมอ คาดหวังว่าจะใช้วิธีการส่งงานผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น อีเมล เพื่อให้ทันตามระยะเวลาที่กำหนด คาดหวังว่าตนเองจะมีความพวกเพียงในการค้นคว้าเอกสารหรือตำรา และคาดหวังว่าจะใช้เวลาอ่านทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ แต่ในทางปฏิบัติพบว่ามีระดับค่าเฉลี่ยต่ำกว่าความคาดหวังดังกล่าว สอดคล้องกับผลงานวิจัยของณัฐ จงอารี (2543: 108-114) ที่ได้ศึกษาแนวทางการเร่งรัดการสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่าองค์ประกอบส่วนหนึ่งที่ทำให้ให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรและสำเร็จการศึกษาล่าช้ากว่าที่หลักสูตรกำหนด คือ นักศึกษาส่วนใหญ่มีภาระงานประจำมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการศึกษาค้นคว้า เช่นเดียวกับ พร พนมมหาราช (2545: 165-167) ที่ได้ศึกษาปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่านักศึกษาเห็นว่าสิ่งที่เป็นปัญหาต่อการทำวิทยานิพนธ์ คือ การไม่มีเวลาเพียงพอในการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา หรือสื่อสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องสำหรับการทำงานวิทยานิพนธ์ และมีความวิตกกังวลเรื่องการเรียนรู้กระบวนวิชา ทำให้การเสนอหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ช้ากว่าแผนการศึกษาของหลักสูตร เป็นต้น

ข้อที่ 4 ในการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังและระดับการปฏิบัติจริงของนักศึกษาต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านระบบสนับสนุน จำแนกตามเงื่อนไขของนักศึกษา พบว่ามีเพียงปัจจัยเรื่องเพศ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และการลงทะเบียนวิชาวิทยานิพนธ์ เท่านั้นที่มีความแตกต่างกัน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน โดยภาพรวมมีระดับความคาดหวังต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านระบบสนับสนุนไม่แตกต่างกัน แต่มีระดับการปฏิบัติจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร และด้านสิ่งสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ โดยพบว่าเพศชายมีระดับการปฏิบัติจริงสูงกว่าเพศหญิงในทั้ง 2 ด้าน แสดงให้เห็นว่านักศึกษาทั้งเพศชายและเพศหญิงมีระดับความคาดหวังที่ไม่แตกต่างกัน แต่เพศชายมีระดับในการปฏิบัติจริงสูงกว่าเพศหญิง ซึ่งพิจารณาได้จากค่าเฉลี่ยโดยรวมของเพศชาย คือ 4.18 และค่าเฉลี่ยโดยรวมของเพศหญิง คือ 3.82

4.2 นักศึกษาที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน โดยภาพรวมมีระดับความคาดหวังต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านระบบสนับสนุนไม่แตกต่างกัน แต่มีระดับการปฏิบัติจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร และด้านการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง ซึ่งจากการพิจารณารายละเอียดสรุปได้ว่า นักศึกษาที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยจะมีระดับการปฏิบัติจริงในทั้ง 2 ด้าน สูงกว่านักศึกษาที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีน้อยกว่าจะมีการปฏิบัติเพื่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างมาก อาจเป็นเพราะหากสามารถทำวิทยานิพนธ์เพื่อสำเร็จการศึกษาได้เร็ว ก็จะเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายลงไป

4.3 นักศึกษาที่มีการลงทะเบียนวิชาวิทยานิพนธ์ต่างกัน โดยภาพรวมมีระดับความคาดหวังต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านระบบสนับสนุน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 2 ด้าน คือ ด้านบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และด้านการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง สำหรับระดับการปฏิบัติจริงพบว่ามีเพียงด้านบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เท่านั้นที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจากการพิจารณารายละเอียดสรุปได้ว่านักศึกษาที่ลงทะเบียนวิชาวิทยานิพนธ์ เป็นครั้งแรกมีระดับความคาดหวังและระดับการปฏิบัติจริง สูงกว่านักศึกษาที่ลงทะเบียนวิชาวิทยานิพนธ์มาแล้วหลายครั้ง แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่อยู่ในช่วงเริ่มต้นของการทำวิทยานิพนธ์มีความคาดหวังว่าตนเองจะสามารถทำวิทยานิพนธ์ได้สำเร็จ อาจเป็นเพราะอยู่ในช่วงที่เพิ่งศึกษารายวิชาครบและยังใกล้ชิดกับอาจารย์อยู่ ประกอบกับยังไม่ได้กลับไปปฏิบัติงานประจำ จึงมีความกระตือรือร้นที่จะทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จ

ข้อที่ 5 ในการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังและระดับการปฏิบัติจริงของนักศึกษาต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านพฤติกรรมของนักศึกษา จำแนกตามเงื่อนไขของนักศึกษา พบว่ามีเพียงปัจจัยเรื่องเพศ ปีการศึกษาที่เริ่มเข้าศึกษา และการลงทะเบียนวิชาวิทยานิพนธ์เท่านั้นที่มีความแตกต่างกัน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน โดยภาพรวมมีระดับความคาดหวังต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านพฤติกรรมของนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 2 ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และด้านความต่อเนื่องในการทำวิทยานิพนธ์และการบริหารเวลา สำหรับระดับการปฏิบัติจริงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 2 ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และด้านการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยพบว่าเพศชายมีระดับความคาดหวังและระดับการปฏิบัติจริงสูงกว่าเพศหญิงในทั้ง 2 ด้าน แสดงให้เห็นว่านักศึกษาเพศชายมีความคาดหวังและพร้อมที่จะปฏิบัติมากกว่าเพศหญิง

5.2 นักศึกษาที่เข้าศึกษาในปีการศึกษาที่ต่างกัน โดยภาพรวมมีระดับความคาดหวังต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านพฤติกรรมของนักศึกษา ไม่แตกต่างกัน แต่มีระดับการปฏิบัติจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 3 ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ด้านการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และด้านความต่อเนื่องในการทำวิทยานิพนธ์และการบริหารเวลา ซึ่งจาก

การพิจารณารายละเอียดสรุปได้ว่านักศึกษาที่เข้าศึกษาในปีการศึกษาล่าสุดหรือนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีระดับการปฏิบัติจริงในด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และด้านความต่อเนื่องในการทำวิทยานิพนธ์ และการบริหารเวลา สูงกว่านักศึกษาที่เข้าศึกษาในปีการศึกษาก่อนหน้านั้น มีเพียงด้านการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เท่านั้นที่นักศึกษาในชั้นปีที่ 2 มีระดับการปฏิบัติจริงสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิตในชั้นปีที่สูงขึ้นไป แสดงให้เห็นว่ายิ่งนักศึกษาใช้ระยะเวลาในการศึกษาและทำวิทยานิพนธ์นานเท่าไร ยิ่งมีความคาดหวังต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์น้อยลงเท่านั้น โดยสาเหตุหลักอาจมาจากเมื่อนักศึกษากลับไปปฏิบัติงานประจำแล้วมีภาระงานมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการศึกษาค้นคว้าเอกสารหรือมาพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการทำวิทยานิพนธ์ไป

5.3 นักศึกษาที่มีการลงทะเบียนวิชาวิทยานิพนธ์ต่างกัน โดยภาพรวมมีระดับความคาดหวังต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านพฤติกรรมของนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 3 ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ด้านการค้นคว้าและการสืบค้นข้อมูล และด้านความต่อเนื่องในการทำวิทยานิพนธ์และการบริหารเวลา ซึ่งจากการพิจารณารายละเอียดสรุปได้ว่านักศึกษาที่ลงทะเบียนวิชาวิทยานิพนธ์เป็นครั้งแรกมีระดับความคาดหวังในด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และด้านความต่อเนื่องในการทำวิทยานิพนธ์และการบริหารเวลา สูงกว่านักศึกษาที่ลงทะเบียนวิชาวิทยานิพนธ์มาแล้วหลายครั้ง มีเพียงด้านการค้นคว้าและการสืบค้นข้อมูลเท่านั้นที่พบว่านักศึกษาที่ลงทะเบียนวิชาวิทยานิพนธ์มาแล้วหลายครั้งมีระดับความคาดหวังมากกว่านักศึกษาที่ลงทะเบียนวิชาวิทยานิพนธ์เป็นครั้งแรกและครั้งที่ 2 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่ลงทะเบียนวิชาวิทยานิพนธ์มาแล้วหลายครั้งขาดการสร้างความสัมพันธ์หรือติดต่อกับอาจารย์ที่ปรึกษา และขาดความต่อเนื่องในการทำวิทยานิพนธ์ เนื่องจากไม่สามารถบริหารเวลาระหว่างการปฏิบัติงานประจำได้ แต่ยังคงมีการค้นคว้าข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์อยู่

สำหรับระดับการปฏิบัติจริงต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านระบบสนับสนุน นั้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 4 ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ด้านการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ด้านการค้นคว้าและการสืบค้นข้อมูล และด้านความต่อเนื่องในการทำวิทยานิพนธ์และการบริหารเวลา ซึ่งจากการพิจารณารายละเอียดสรุปได้ว่านักศึกษาที่ลงทะเบียนวิชาวิทยานิพนธ์เป็นครั้งแรกมีระดับการปฏิบัติจริงในทั้ง 4 ด้าน สูงกว่านักศึกษาที่ลงทะเบียนวิชาวิทยานิพนธ์มาแล้วหลายครั้ง แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่เพิ่งศึกษาวิชาวิจัยเสร็จสิ้นและกำลังจะเริ่มทำวิทยานิพนธ์จะยังมีเวลาในการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา และค้นคว้าข้อมูลต่างๆ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์สามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง และแล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากข้อมูลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคาดหวังและการปฏิบัติจริงของนักศึกษาต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ จำแนกตามเงื่อนไขของระบบสนับสนุน ซึ่งพบว่านักศึกษามีระดับความคาดหวังสูงกว่าระดับการปฏิบัติจริงใน 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร และด้านสิ่งสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ ดังนั้น ภาควิชาฯ ควรมีการพิจารณาออกแบบรายวิชาในหลักสูตรที่จะสามารถสนับสนุนให้นักศึกษาทำวิทยานิพนธ์ได้สำเร็จตามกำหนดเวลา และนำเสนอข้อมูลต่อคณะฯ ในเรื่องการพิจารณาปรับเปลี่ยนหนังสือหรือตำราในห้องสมุดให้มีความทันสมัย และมีเนื้อหาสอดคล้องกับหัวข้อที่นักศึกษาทำวิทยานิพนธ์อย่างเพียงพอ

2. จากข้อมูลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคาดหวังและการปฏิบัติจริงของนักศึกษาต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ จำแนกตามเงื่อนไขเชิงพฤติกรรม ซึ่งพบว่านักศึกษามีระดับความคาดหวังสูงกว่าระดับการปฏิบัติจริงใน 4 ด้าน คือ ด้านการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ด้านการส่งงานตามระยะเวลาที่กำหนด ด้านการค้นคว้าและสืบค้นข้อมูล และด้านความต่อเนื่องในการทำวิทยานิพนธ์และการบริหารเวลา ดังนั้น ภาควิชาฯ ควรมีการกำหนดนโยบายหรือส่งเสริมให้นักศึกษาได้ใช้เวลาในการอ่านทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อในการทำวิทยานิพนธ์อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งสนับสนุนให้นักศึกษามาเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างต่อเนื่อง ผ่านการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ของภาควิชาฯ

3. ระยะเวลาในการศึกษาเป็นปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ โดยระยะเวลาที่ลงทะเบียนวิทยานิพนธ์มีความแตกต่างกันในระดับการปฏิบัติจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งพบว่านักศึกษาที่เพิ่งศึกษารายวิชาเสร็จสิ้นและกำลังจะเริ่มทำวิทยานิพนธ์จะยังมีเวลาในการเข้าพบกับอาจารย์ที่ปรึกษาและค้นคว้าข้อมูลต่างๆ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์สามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง และแล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด ดังนั้น ภาควิชาฯ ควรให้ความสำคัญในการจัดกระบวนการเพื่อเร่งให้นักศึกษาจัดทำโครงร่างวิทยานิพนธ์ในระหว่างการศึกษารายวิชา หรือในภาคการศึกษาแรกภายหลังเสร็จสิ้นการเรียนรายวิชาแล้ว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาถึงปัจจัยอื่นๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา
2. ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเพียงการศึกษาเปรียบเทียบระดับความคาดหวังและระดับการปฏิบัติจริงของนักศึกษาต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ในภาพรวม ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลของนักศึกษาเป็นรายบุคคลในโอกาสต่อไป

บรรณานุกรม

- กันยารัตน์ กล้าอาจ. (2552). *แนวทางการเร่งรัดการสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรของนักศึกษาบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.*
- ชนิดา รักษ์พลเมือง, และสมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2549). *อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: หน้าที่และบทบาท. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.*
- ณิรันดร์ จงอารี. (2543). *แนวทางการเร่งรัดการสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.*
- พร พนมมหาราช. (2545). *รายงานการวิจัยเรื่องปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- มานี ไชยธีรานุวัฒน์ศิริ. (2541). *กลยุทธ์ในการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จ. นครปฐม : คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล.*
- สมจิตร แก้วมณี. (2551). *รายงานการวิจัยเรื่องปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). *รายงานการวิจัยเรื่องสภาพการวิจัยทางการศึกษาในประเทศไทยประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงาน.*
- สุวิมล ว่องวานิช, และนางลักษณ์ วิรัชชัย. (2546). *แนวทางการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ : ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- อรุณศรี พุ่มนวล. (2552). *ความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยหาดใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาพัฒนามนุษย์และสังคม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.*